

Intuition og inspiration

Af Carsten Ploug Olsen

Den vestlige tænkning har gennem tiden gennemgået forskellige faser, hvor vi med en vis ret kan sige, at bevægelsen er gået fra deduktion og med moderne videnskab induktion og abduktion.

Jeg forstår deduktion som en slutning fra det generelle til det specielle, induktion som en slutning fra det specielle til det generelle, og abduktion som ud fra en konkret iagttagelse at danne en hypotese, hvorfra det specielle, iagttagelsen følger deduktivt.

Med denne bestemmelse kan vi med en vis ret sige, at det religiøse og filosofiske formes ved deduktion, videnskaben ved induktion og abduktion:

Vi antager i det religiøse, at der findes en Gud og slutter herfra til fx teleologiske fænomener, at alting har et formål som er nedlagt i skabningen af Gud: Fx at cellen er opbygget som den er for at sikre det biologiske livs beståen. Eller vi antager i det religiøse, at verden overordnet er præget af orden og har et formål, fordi den er skabt af Gud.

Vi antager i filosofien fx at tanken er logisk i sin natur og aktivitet, og danner ud fra det forskellige logiske systemer og foretager logiske domme: Fx hvis p så q , $p!$ ergo q .

I videnskaben iagttager vi fx det specielle fænomen, at Solen kan være rød ved dens nedgang, og danner herudfra hypotesen om lysets brydning i atmosfæren. Eller den moderne fysik søger at indsamle data, fx ved forskningscentret CERN, og søger ud fra de indsamlede data at skabe teorier, hypoteser, hvorudfra data kan forklares og følger deduktivt.

Den vestlige kultur tegner derfor tilsyneladende skemaet, *deduktion-induktion-abduktion*, eller *religion-filosofi-videnskab*.

Det er ikke givet, at den her skitserede bevægelse i tænkningen er et lineært fænomen. Vi kan også forstå bevægelsen som cirkulær ved renaissancefænomenet, som kan iagttages historisk i den mellemøstlige renaissance omkring 5-600 f. Kr, hvor deuteronomisterne med deres historieværk søgte tilbage til noget, de opfattede som oprindeligt og bæredygtigt ud fra en oplevelse af en aktuel krise: Den eksklusive Jahvekult og kultens centralisering i Jerusalem (kilde: *Benedikt Otzen, Israeliterne i Palæstina, G. E. C Gads Forlag, 1977*).

Og vi kan iagttage renaissancefænomenet i den vestlige kultur omkring 13-1400 tallet, hvor man søgte tilbage til antikken med dens filosofi og videnskabelighed og lidt senere med *Francis Bacons* tanker skabte den moderne naturvidenskabs fødsel og gennembrud.

Renaissancefænomenet er historisk knyttet til kriser i tænkningen eller i samfundene, og vi kan også knytte fænomenet til *Rene Descartes* forsøg på at finde et sikkert udgangspunkt for videnskab og tænkning med hans metodiske tvivl, som udsprang af en oplevelse af en krise i videnskaben og filosofien (skolastikken) og deres tilsyneladende usikre kår og volatile resultater.

Vi kan endvidere knytte fænomenet til *dekonstruktivismen (Derrida)* i det 20. århundrede, denne gang dog ikke som et forsøg på at genfinde og genføde noget oprindeligt, bæredygtigt og ægte, men ud fra en tanke om en mulig grundlæggende brist i den vestlige kultur, en brist som bragte os to verdenskrige og under den kolde krig truslen om en tredje og altødelæggende krig og Jordens og menneskehedens udslettelse.

Eller vi kan knytte fænomenet til moderne muslimers søgen tilbage til de islamiske rødder og de første muslimer omkring *Muhammed*, ud fra en oplevelse af en krise i islam ved mødet med den moderne, vestlige, globaliserede verden.

Ved renaissancefænomenet søger man tilbage til noget, man oplever som oprindeligt og bæredygtigt ud fra en oplevelse af krise. Man søger at genføde noget man oplever som værdifuldt og basalt og grundlæggende i den kultur man lever i, tilbage til rødderne, for derved at afbøde krisen og helbrede kulturen og samfundet.

Ved denne renaissance – genfødsel - skifter også fokus på den deduktive, den induktive og den abduktive tænkning, så det har karakter af et kredsløb: Deduktion – induktion – abduktion – deduktion osv.

Hvis vi betragter den vestlige renaissance i 13-1400 tallet, så kan vi sige, at man greb tilbage til den deduktive tænkning ved genfødslen af antikken og dens statiske verdensbillede, men kort efter eller næsten samtidigt skabte *Bacon* som nævnt grundlaget for det moderne, dynamiske verdensbillede med naturvidenskabens gennembrud og fokus på den induktive og abduktive tænkning og videnskabelighed.

Man forsøgte i denne renaissance at genføde eller genoplive fx *Platons* tanker om den evige ideverden som grundlaget for alt og hvoraf alting følger (deduktion), men kort efter rettede først Bacon og senere andre blikket mod verden og fænomenerne selv, og

søgte ud fra det han og andre faktisk iagttog at skabe teorier for verden og naturen (induktion og abduktion).

Imod den almene tanke om skemaet, *deduktion-induktion/abduktion-renaissance-deduktion osv*, må vi sige, at den vestlige renaissance kom før indførelsen af den induktive/abduktive videnskabelighed, så den vestlige kultur snarere tegner skemaet, *deduktion-renaissance-induktion/abduktion*.

For den moderne naturvidenskabsmand er intet givet på forhånd. Man spørger verden og naturen selv, og får måske et svar, som så dog typisk afføder nye spørgsmål. Derfor kan vi sige, at antikkens tænkning grundlæggende er statisk, mens den moderne tænkning og videnskabelighed er dynamisk. Vi må tilføje, at de forskellige tænkemåder synes at kunne optræde samtidigt eller næsten samtidigt, dog med forskellig vægtning og virkningshistorie.

En fjerde tænkemåde som måske ikke helt har vundet sin anseelse og betydning endnu, er den *intuitive, inspiratoriske tænkning*, sådan som *Vandrer mod Lyset* beskriver den. Metoden er helt enkel:

Man søger i tankerne at formulere et spørgsmål, noget man ønsker svar og afklaring på, og derefter lader man spørgsmålet og tankerne omkring det hvile lidt. Efter et stykke tid vil svaret komme som en aha-oplevelse, en intuition eller inspiration – fra oversanselige intelligenser, hvis spørgsmålet *kan* besvares og det fra oversanselig side skønnes, at svaret *bør* gives.

Ved at lade spørgsmålet hvile lidt og tænke på andre ting gør man sig klar til at modtage svaret fra oversanselig side. Metodens anvendelse begrænser sig i øvrigt ikke til det religiøse, filosofiske eller videnskabelige felt, men kan anvendes også inden for kunst (fx romandigtning og musik) og på alle områder – også dagligdags eller eksistentielle spørgsmål med betydning kun for den enkelte.

Den intuitive og inspiratoriske metode har i virkeligheden altid været anvendt af mennesker – ikke kun filosoffer og religionsstiftere – og den overlapper de tre andre tænkemåder som jeg har søgt at beskrive her. Nogle har brugt metoden ubevidst, andre bevidst. Med *Vandrer mod Lyset* har vi fået den første konkrete og nøjagtige beskrivelse af metoden, og den kan efter de anvisninger, der gives i værket, nu anvendes af enhver.

Den intuitive og inspiratoriske metode ligger også til grund for dette skrift og generelt for det bedste i mit forfatterskab. Metoden er den højest ydende tænkemåde, og den

kan samtidig med sin bevidste anvendelse give svar på et af de mest grundlæggende spørgsmål vi mennesker kan stille:

Er vi alene i universet, eller findes der liv andre steder?

Svaret er at der findes intelligent liv andre steder end på Jorden. Ikke inden for det fysiske univers, men i andre dimensioner. Tankens intuition og inspiration beviser det, og tanken er en del af disse andre dimensioner.

Cpo 2020